

kancelarie rp

kancelarierp.pl

Kancelarie RP to nowa jakość w usługach prawnych. W serwisie baza ponad 200 dokumentów, przyjazny i prosty generator oraz sieć wysoko wyspecjalizowanych prawników dostępnych na wyciągnięcie ręki.

Więcej swobody przy udzielaniu prokury

→ **WOJCIECH PIASECKI**
PRAWNIK Z KANCELARII
PRAWNEJ MADEJCZYK

PRAWO CYWILNE
Prokura może obejmować umocowanie także albo wyłącznie do dokonywania czynności wspólnie z członkiem organu zarządzającego lub wspólnikiem uprawnionym do reprezentowania handlowej spółki osobowej.

Institucja prokury została przez ustawodawcę uregulowana w przepisach Kodeksu cywilnego (art. 109¹ k.c. i n.). Sama prokura jest niczym innym jak pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Samoistna i łączna

W obrocie funkcjonują dwa rodzaje prokur: prokura samoistna i prokura łączna. Prokura samoistna oznacza, że prokurent może samodzielnie reprezentować przedsiębiorcę, natomiast istota prokury łącznej wyraża się w tym, że dla ważnego i skutecznego dokonywania czynności objętych prokurą wymagane jest współdziałanie dwóch lub większej liczby prokurentów.

Oprócz wspomnianej wyżej prokury łącznej w rozumieniu art. 109⁴ § 1 k.c. funkcjonowała w praktyce także tzw. „prokura łączna niewłaściwa”. Oznaczała ona prokurę udzieloną z zastrzeżeniem, że prokurent może działać jedynie łącznie z inną osobą, niebędącą prokurentem (najczęściej chodziło o członka zarządu lub wspólnika spółki handlowej).

Powód nowelizacji

Niestety funkcjonowanie powyższej prokury budziło wątpliwości zarówno w orzecznictwie, jak i w dok-

trynie prawniczej, czego konsekwencją było podjęcie **30 stycznia 2015 r. uchwały przez Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów – sygn. akt III CZP 34/14**. Sąd Najwyższy wskazał, że niedopuszczalny jest wpis do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym jednego prokurenta z zastrzeżeniem, że może on działać tylko łącznie z członkiem zarządu.

Była potrzeba stosowania w praktyce obrotu gospodarczego prokury łącznej niewłaściwej. Wprowadzono taką możliwość, ustawą z 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców (DzU z 2016 r. poz. 2255).

Zgodnie z nowo dodanym art. 109⁴ § 1 prokura może obejmować umocowanie także albo wyłącznie do dokonywania czynności wspólnie z członkiem organu zarządzającego lub wspólnikiem uprawnionym do reprezentowania handlowej spółki osobowej.

Jak wskazano w uzasadnieniu do ustawy „bezpośrednim skutkiem projektowanych zmian będzie zwiększenie swobody udzielenia prokury przez przedsiębiorców (przez umożliwienie zastrzeżenia przy prokurze reprezentacji mieszanej), jak również przywrócenie pewności co do możliwości udzielenia prokury umocowującej jedynie do współdziałania z członkiem organu zarządzającego (lub wspólnikiem uprawnionym do reprezentowania osobowej spółki handlowej). Umożliwi to wpis takiej prokury do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego i będzie stanowiło o skuteczności czynności prawnych dokonanych w ten sposób.”

Zmiany należy ocenić pozytywnie, tym bardziej, iż poprzednio – przed powzięciem uchwały przez Sąd Najwyższy – prokura łączna niewłaściwa była dość powszechnie stosowana przez przedsiębiorców. ©

Szkoda wywołana wydobywaniem wymaga naprawy

ROSZCZENIA | Zgodnie z domniemaniem prawnym, jeśli nie można dokonać ustalenia podmiotu, który spowodował szkody (tzw. górnicze), odpowiedzialność za nie ponosi zakład górniczy posiadający koncesję na wydobywanie na danym obszarze.

→ **ZDANIEM EKSPERTA**

Łukasz Robaszkiewicz

radca prawny z Kancelarii Radców Prawnych Prządka Robaszkiewicz

Domniemanie należy pojmować jako uprawdopodobnienie pewnych faktów, dla których nie istnieje pewność, czy są autentyczne, jednak wiele przemawia za tym, by je za takie uznać. Domniemanie jest założeniem autentyczności pewnych faktów. Poprzez istnienie tej instytucji można przeprowadzić w sposób łatwiejszy i pewniejszy pewne dowody. Polski system prawny wyróżnia dwa rodzaje domniemań: prawne i faktyczne.

Przepisy prawa

Domniemanie prawne jest instytucją prawną, która w swojej treści podkreśla okoliczności, w których należy założyć istnienie określonego stanu. Domniemanie prawne ma zawsze oparcie w normie prawa, czyli w konkretnym przepisie prawa materialnego. Domniemanie prawne występuje w okolicznościach, kiedy określony przepis prawa materialnego nakazuje podmiotowi stosującemu prawo przyjąć za istniejący określony fakt.

Podkreślić jednak należy, że jakkolwiek domniemanie prawne wiąże sąd, to mogą zostać obalone, ilekroć ustawa tego nie wyłącza. Tak też wskazał **Sąd Najwyższy w wyroku z 17 kwietnia 2008 r., (sygn. I CSK 500/07, niepubl.)**, zgodnie z którym „Zwiazanie sądu domniemaniami prawnymi przenosi ciężar dowodu na stronę, przeciw której przemawia domniemanie.”

Takim domniemaniem prawnym jest to wskazane w art. 146 ust. 3 prawo geologiczne i górnicze, a zgodnie z którym: „Jeżeli nie można ustalić, kto wyrządził szkodę, odpowiada za nią przedsiębiorca, który w dniu ujawnienia się szkody ma prawo prowadzić w obszarze górniczym, w granicach którego wystąpiła szkoda, działalność regulowaną ustawą.”

Powyższe domniemanie wprowadza fikcję, iż w razie niemożności ustalenia podmiotu, który szkodę spowodował, zastosowanie ma zasada, że odpowiedzialność poniesie ten przedsiębiorca, który w dniu ujawnienia się szkody ma prawo prowadzić w obszarze górniczym, w granicach którego szkoda wystąpiła, działalność regulowaną ustawą. Powyższe unormowanie wzmacnia ochronę poszkodowanego, jednak ma ono zastosowanie jedynie w sytuacji, w której nie można ustalić sprawcy szkody (tak też orzekł **Sąd Najwyższy w wyroku z 8 października 2004 r., sygn. V CK 663/03, opubl. LEX nr 590007**).

Pozycja poszkodowanych

Omawiane domniemanie ma na celu wzmocnienie pozycji osób i podmio-

Właściciele nieruchomości położonych na terenie objętym koncesją zakładu górniczego co prawda nie posiadają prawnych narzędzi do żądania zaprzestania prowadzenia eksploatacji górniczej przez zakład górniczy, to jednakże zakład ten jest zobowiązany (jak każdy sprawca szkody), do naprawienia następstw powstałych w wyniku jego działania. Wprowadzenie zaś przez ustawodawcę domniemania prawnego, o którym mowa art. 146 ust. 3 prawo geologiczne i górnicze, którego celem jest ułatwienie poszkodowanym dochodzenia swoich praw, uznać należy jako słuszne. Rozpowszechnienie wiedzy na ten temat wpłynie na zwiększenie świadomości prawnej osób poszkodowanych o przysługujących im prawach, która jak wynika z doświadczenia, nadal znajduje się na zbyt niskim poziomie, co też niestety często jest wykorzystywane przez zakłady górnicze odmawiające naprawienia szkód na drodze postępowania przed sądownego. ■

RZECZPOSPOLITA

TYDZIEŃ TEMU PISALIŚMY O:

Marta Gocalińska: Jeśli dokumenty nie wyjaśniają wystarczająco faktu pracy w warunkach szczególnych, konieczne jest złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu np. ze świadków.

Artykuł dostępny:
kancelarierp.pl/baza-wiedzy

stępowanie tychże szkód, gdyż np. konkretna nieruchomość położona jest w pobliżu dwóch sąsiadujących ze sobą obszarów górniczych, w których na prowadzenie eksploatacji i działalności regulowanej koncesję posiadają dwa różne zakłady górniczy.

Przeprowadzenie dowodu

tów poszkodowanych, gdyż w przypadku występowania szkód na nieruchomościach zacytuj spór o naprawienie występujących szkód istnieje pomiędzy osobami fizycznymi a zakładem górniczym. Oczywiście jest założenie ustawodawcy, aby wzmocnić pozycję osób poszkodowanych, najczęściej niemających wiedzy prawnej ani umiejętności stosowania przepisów prawa, a także wiedzy budowlanej w sporze z przedsiębiorcą zawodowo zajmującym się wydobywaniem kopalni, a także posiadającym odpowiednią strukturę i zaplecze techniczne i prawne, co powoduje nierówność stron w występującym sporze.

Ustawodawca, wprowadzając przedmiotowe domniemanie prawne w sytuacji braku możliwości ustalenia podmiotu odpowiedzialnego za szkodę, ułatwia w pewien sposób sytuację procesową osób poszkodowanych, gdyż w przypadku występowania „szkód górniczych” niejednokrotnie zdarza się sytuacja, iż nie można z pewnością ustalić podmiotu odpowiedzialnego za wy-

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie prawo geologiczne i górnicze (art. 6 ust 1 pkt 5 ustawy), obszar górniczy to przestrzeń, w obrębie której przedsiębiorca upoważniony jest do prowadzenia działalności górniczej zgodnie z wydaną koncesją i na zasadach ustalonych w tej koncesji. Domniemanie prawne z prawa geologicznego i górniczego przetrzuca w trakcie postępowania sądowego na zakład górniczy obowiązek wykazania, iż szkody powstałe na nieruchomościach nie są spowodowane działalnością tego konkretnego zakładu górniczego lub ich przyczyna tkwi gdzie indziej, np. w wadach budowlanych nieruchomości. Wykazanie przez zakład górniczy braku podstaw swojej odpowiedzialności wymaga najczęściej przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego, zatem wymaga osoby posiadającej wiadomości specjalnych, co powoduje, iż sąd w przypadku rozstrzygnięcia danej sprawy opiera się na fachowej wiedzy specjalistów z zakresu geologii i górnictwa. ©

—Łukasz Robaszkiewicz